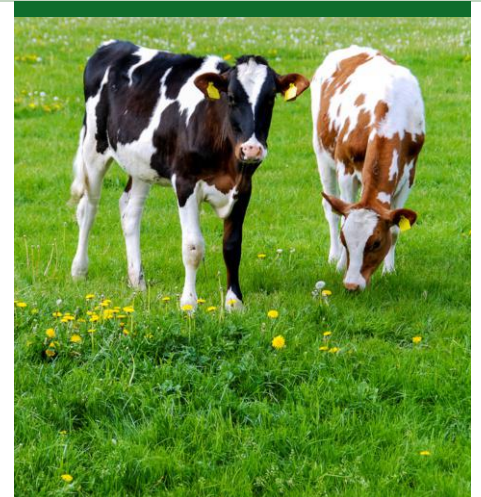
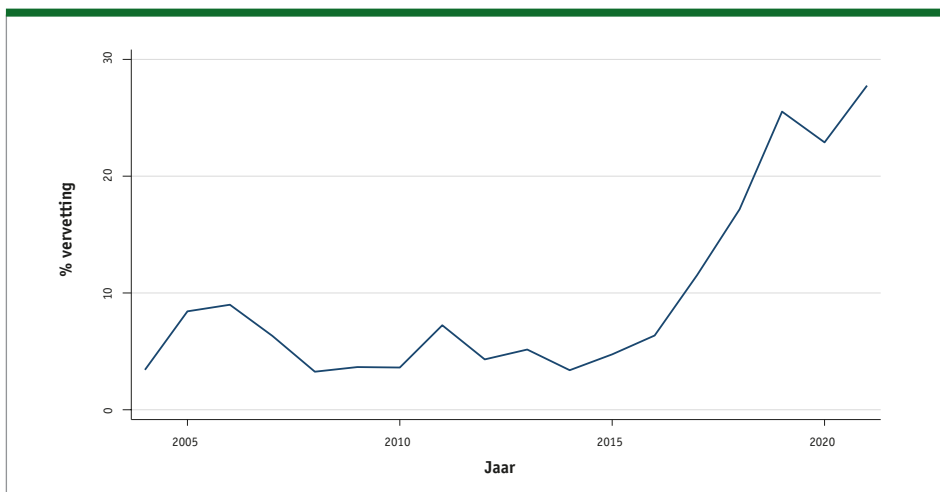

Inwendige vervetting melkvee ouder dan 1 jaar

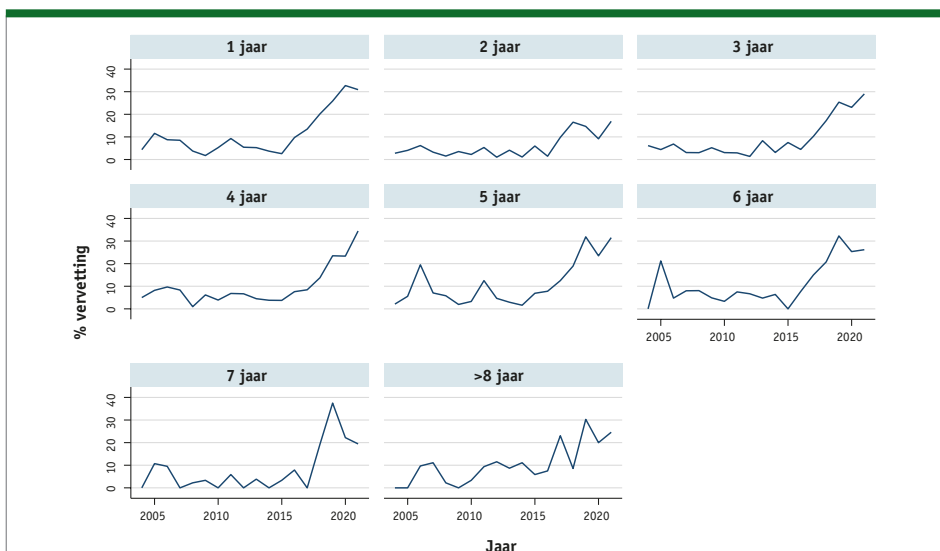
Het percentage inwendige vervetting bij melkvee ouder dan 1 jaar dat voor pathologisch onderzoek bij GD wordt aangeboden, is nog altijd hoog en blijft stijgen (figuur 1). Sinds 2018 wordt door de pathologen een forse toename van inwendige vervetting waargenomen bij melkkoeien ouder dan 1 jaar. Omdat inwendige vervetting impact heeft op de gezondheid van runderen is dit een ongewenste ontwikkeling. Uit een pilotonderzoek dat in 2019 is uitgevoerd, bleek inwendige vervetting geassocieerd met leververvetting, afwijkende baarmoeders en vaker voor te komen bij koeien die in het eerste stadium van de dracht waren. Dit kwartaal is de ontwikkeling van inwendige vervetting opgesplitst per leeftijdsgroep. De toename wordt gezien in alle leeftijdsgroepen, waarbij opvalt dat ook bij dieren in de opfokperiode (tussen de 1 en 2 jaar) de mate van voorkomen van inwendige vervetting stijgt (figuur 2). GD brengt daarom dit signaal nogmaals onder de aandacht en heeft een voorstel gedaan voor vervolgonderzoek om de achtergrond van het ontstaan van inwendige vervetting inzichtelijk te krijgen.

Via VeekijkerNieuws houden wij u elk kwartaal op de hoogte van nieuws uit de monitoring van diergezondheid bij rundvee. Mocht er tussendoor iets belangrijks spelen dan sturen wij u daarover een bericht.

Figuur 1. Jaarlijks percentage ingezonden runderen ouder dan 1 jaar waarbij op sectie inwendige vervetting is vastgesteld t/m 2021

Figuur 2. Jaarlijks percentage ingezonden runderen per leeftijdsgroep vanaf ouder dan 1 jaar (1= tussen 1 en 2 jaar oud, 2= tussen 2 en 3 jaar oud, enz., ≥8 (ouder dan 8 jaar)) waarbij op sectie inwendige vervetting is vastgesteld t/m 2021

Aanmelden sectiemateriaal

U kunt dieren bij GD 24 uur per dag, 7 dagen per week aanmelden voor pathologisch onderzoek via www.gddiergezondheid.nl/ ophaaldienst of 088 20 25 500. Wij halen dieren die 's avonds voor 22.00 uur zijn aangemeld de eerstvolgende werkdag op. Voor een optimaal onderzoek is het belangrijk om een volledige anamnese toe te voegen. Ook is het van belang vers materiaal in te sturen (koelen in warme tijden en bij strenge vorst op een droge afgeschermd binnensplaatsen) en een dier te selecteren dat representant is van het probleem.

Klebsiella pneumoniae uitbraak bij kalveren op een zoogkoeienbedrijf

Een practicus belde de Veekijker over een zoogkoeienbedrijf waar in drie weken tijd vijf van de twaalf frisgeboren zoogkalveren na enkele dagen niet meer konden opstaan en stierven. Ook bij oudere kalveren van dit bedrijf die in het land liepen, werd sterfte waargenomen. Bij sectie van één kalf, van 6 dagen oud, met een oedemateuze navel werd een polyarthritis (ontsteking van meerdere gewrichten) en sepsis (bloedvergiftiging) door de bacterie *Klebsiella pneumoniae* gevonden.

Klebsiella is een omgevingskiem, die kan leiden tot een opportunistische infectie (infectie bij een verminderde weerstand), maar op sommige bedrijven lijkt de kiem te verspreiden en kan dit tot een uitbraak leiden. De Veekijkerdierenarts adviseerde om extra aandacht te besteden aan de stalhygiëne, navelhygiëne en biestvoorziening.

Klebsiella pneumoniae-infecties zijn vooral bekend als mastitisverwekker bij melkvee. Om een beeld te krijgen van het vóórkomen van *Klebsiella pneumoniae*-infecties bij andere ziektebeelden zocht GD uitslagen terug van alle 25 secties vanaf januari 2020 waarbij *Klebsiella pneumoniae* werd gekweekt. Bij 5 van de 25 secties ging het om kalveren in de leeftijd van 5 dagen tot 4 maanden. Bij de overige 20 ging het om volwassen runderen. Bij 13 van deze 20 volwassen runderen werd *Klebsiella pneumoniae* gekweekt uit het uier. Bij de overige zeven volwassen runderen was geen evidente betrokkenheid van het uier. *Klebsiella pneumoniae* is niet uitsluitend een mastitisverwekker.

Bel de Veekijker

Op werkdagen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de Veekijker: 088 20 25 555. Via het keuzemenu kiest u de diersoort waar u informatie over wilt hebben. Het team rund is bereikbaar van 08.30-12.00 uur en 12.45-17.00 uur.

Het Veekijkerteam Rund

Uitbraak van boutvuur onder jonge opfokkalveren

Op een melkveebedrijf stierven in een groep opfokkalveren tussen 5 en 9 maanden leeftijd in korte tijd vier kalveren. Het vierde kalf werd ter sectie aangeboden aan GD, daarbij werd de diagnose boutvuur gesteld (een infectie met de bacterie *Clostridium chauveii*). De sporen van deze bacterie kunnen decennia in grond overleven. Uit contact tussen de

Veekijkerdierenarts en de practicus bleek dat de veehouder nieuwe greppels had gegraven en de vrijgekomen grond over het land had verspreid. Grond met sporen van de bacterie was in het ruwvoer, gewonnen van dit land, terechtgekomen en door de kalveren opgegeten. De veehouder heeft de resterende dieren enkele weken ander ruwvoer gevoerd

en de dierenarts heeft de dieren gevaccineerd. Uitbraken van boutvuur komen zeer incidenteel voor na graafwerkzaamheden als de grond over het land wordt verspreid of wordt gebruikt om de kuilen met gewonnen ruwvoer af te dekken.

Uitbraak weidecoccidiose (*Eimeria alabamensis*) bij melkveekoppel

De Veekijker werd begin juni gebeld over een koppel melkvee met een massale uitbraak van waterdunne (stinkende) diarree en een zeer sterke productiedaling naar soms tien liter per dag. De diarree, bij naar schatting 75 procent van de melkkoeien, begon drie à vier dagen nadat het melkvee voor het eerst sinds zeven jaar weer weidegang kreeg. Er was geen sprake van koorts en de eetlust bleef redelijk goed. Jongvee en droge koeien die binnen bleven mankeerden niets.

De practicus vond bij mestonderzoek in zijn eigen lab veel eitjes (oöcysten) van *Eimeria*. Op aanraden van de Veekijkerdierenarts is dit mengmonster, van drie koeien in de acute fase, voor typering naar GD doorgestuurd, waarbij werd bevestigd dat er veel *Eimeria*-oöcysten aanwezig waren, waarvan 97 procent *Eimeria alabamensis* (ook wel 'weidecoccidiose' genoemd). Andere mogelijke oorzaken voor het ziekteverloop, zoals een afwijkend rantsoen of drinkwater, een BVD- of salmonella-infectie

werden uitgesloten. Schmallenbergonderzoek is niet uitgevoerd vanwege het ontbreken van koorts en omdat het niet in de lijn der verwachting ligt dat Schmallenberg zo massaal uitbreekt aan het begin van het weideseizoen. Weidecoccidiose treedt vaak op bij een eerste introductie van naïeve dieren (meestal jongvee) in een perceel waarop het jaar ervoor geweid is. De tijd tussen infectie en uitscheiding van de oöcysten kan bij weidecoccidiose al na vier dagen zijn.

De oöcysten kunnen lang in de omgeving overleven en de ziekte ontstaat meestal door de opname van overwinterde besmettelijke oöcysten. Af en toe werden er op het bedrijf kalveren behandeld vanwege milde verschijnselen van coccidiose. Op het betreffende perceel had vorig weideseizoen enkele weken jongvee geweid en dit jaar was het perceel bemest met eigen mest. De koeien werden pas geweid, nadat het land een keer was gemaaid. Deze massale uitbraak bij melkvee is uitzonderlijk, omdat volwassen vee meestal niet gevoelig is en het land gemaaid was, voordat werd geweid.

GD adviseerde om de koeien op te stallen en symptomatisch te behandelen. Omdat er geen geregistreerd middel beschikbaar is voor melkgevend vee, kunnen de ernstigste gevallen via de cascade regeling worden behandeld met coccidiostatica, geregistreerd voor jongvee. Nagenoeg alle koeien zijn uiteindelijk zonder coccidiostatica, maar met symptomatische behandeling of vanzelf opgeknapt. Twee koeien hadden na een maand nog wisselende mest en een matige productie. Meerdere koeien die waren hersteld, vertoonden daarna likzucht, waarschijnlijk het gevolg van het grote

verlies van zouten/electrolyten. Dit is met likblokken opgelost en inmiddels ook verdwenen. In een tweede mengmestmonster, genomen circa tien dagen na het eerste, werden geen oöcysten gevonden. Voor volgend weideseizoen is geadviseerd om de mest van deze melkkoeien niet op grasland uit te rijden (enkel bouwland). De koeien die een infectie hebben doorgemaakt zullen weerstand hebben opgebouwd, maar de droge koeien en jongvee niet

Rund met overal plotseling harde bultjes

Een dierenarts belde de Veekijker over een os van 15 maanden oud met plotseling heel veel harde bultjes over het hele lichaam. Het dier hield goede eetlust, normale mest, normale slijmvliezen en een normale temperatuur. Uit sommige bultjes kwam wat bloederig vocht, waarschijnlijk doordat het dier er aan likte. Een behandeling met antiparasitica en corticosteroiden gaf geen verbetering. Na het delen van foto's met de Veekijker bleef in overleg een aantal differentiële diagnoses staan, die door de dierenarts zonder nadere diagnostiek niet konden worden vastgesteld of uitgesloten (juvenile leukose, tumoren, allergische reactie/intoxicatie, insectenbeten, parafilariose,

dermatophytose, Besnoitiose, huidvorm van BCK, huidvorm van TBC, Lumpy Skin Disease (LSD) of BHV2 (pseudo LSD)). Het dier was afkomstig van een Nederlands melkveebedrijf. Aangezien de dierenarts een mogelijke bestrijdingsplichtige ziekte, zoals LSD, niet kon uitsluiten, heeft hij op basis daarvan een melding bij de NVWA gedaan. Het bedrijf is bezocht door de NVWA met de dienstdoende consignatie-dierenarts van GD. Op verzoek van NVWA zijn biopten genomen en is het door GD histologisch onderzocht. De uitslag betrof een kwaadaardig lymfoom. Dit is niet bestrijdingsplichtig, maar heeft voor het dier een slechte prognose. Het advies aan de eigenaar van het dier was daarom euthanasie.

Foto 1. Rund met bultjes over gehele lichaam

Diergezondheidsbarometer rundvee tweede kwartaal 2022

DIERZIEKTEN	SITUATIE NEDERLAND	Categorie (AHR)	Resultaat monitoring tweede kwartaal 2022
Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1882 van Animal Health Regulation (AHR) 2016/429 (Categorie A-ziekte)			
Lumpy Skin Disease (LSD)	Virusinfectie. Nederland officieel vrij.	A, D, E	Nooit infecties vastgesteld.
Mond-en-klauwzeer (MKZ)	Virusinfectie. Nederland officieel vrij sinds 2001.	A, D, E	Geen infecties vastgesteld.
Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1882 van Animal Health Regulation (AHR) 2016/429 (Categorie B t/m E)			
Blauwtong (BT)	Virusinfectie. Nederland officieel vrij sinds 2012 (alle serotypen). Jaarlijkse screening.	C, D, E	Nederland BTV-vrij.
Boviene genitale campylobacteriose	Bacterie. Nederland vrij sinds 2009. Bewaking van KI- en embryostations en bij dieren voor export.	D, E	Campylobacter fetus spp. veneralis niet aangetoond.

Trichomonas	SITUATIE NEDERLAND	Categorie (AHR)	Resultaat monitoring tweede kwartaal 2022
Boviene Virus Diarree (BVD)	Virusinfectie. Bestrijding op melkveebedrijven verplicht, op vleesveebedrijven vrijwillig.	C, D, E	85 procent van de melkveebedrijven heeft BVD-vrijstatus of BVD-onverdachtstatus* Bij vrijwillig deelnemende niet-melkleverende bedrijven is dit 18 procent. <small>*BVD status bepaald a.h.v. programma uitgevoerd door GD.</small>
Brucellose (zoönose, infectie via diercontact of onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. Nederland officieel vrij sinds 1999. Bewaking via afweerstoffenonderzoek in bloedmonsters van verwerpers.	B, D, E	Geen infecties vastgesteld.
Enzootische boviene leukose	Virusinfectie. Nederland officieel vrij sinds 1999. Bewaking via onderzoek op afweerstoffen in tankmelk en bloedmonsters van slachtrunderen.	C, D, E	Geen infecties vastgesteld.
Infectieuze Boviene Rhinotracheïtis (IBR)	Virusinfectie. Bestrijding op melkveebedrijven verplicht, op vleesveebedrijven vrijwillig.	C, D, E	78 procent van de melkveebedrijven heeft IBR-vrijstatus of IBR-onverdachtstatus. Bij vrijwillig deelnemende niet-melkleverende bedrijven is dit 20 procent. <small>*IBR status bepaald a.h.v. programma uitgevoerd door GD.</small>
Miltvuur (zoönose, infectie via diercontact)	Bacterie. In Nederland niet aangetoond sinds 1994. Bewaking via bloed-uitstrijken van plotseling gestorven runderen.	D, E	Geen infecties vastgesteld.
Paratuberculose	Bacterie. In Nederland bestrijding op melkveebedrijven verplicht. 98 procent neemt deel.	E	80 procent van de melkveebedrijven heeft PPN-status A ('onverdacht'). Meer aanvoer van dieren met lagere status.
Rabiës (hondsdolheid) (zoönose, infectie via bijt- of krabwonden)	Virusinfectie. Nederland officieel vrij sinds 2012 (illegaal geïmporteerde hond).	B, D, E	Geen infecties vastgesteld.
Rundertuberculose (TBC) (zoönose, infectie via diercontact of onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. Nederland officieel vrij sinds 1999. Bewaking via slachtrunderen.	B, D, E	Geen infectie aangetoond.
Trichomonas	Bacterie. Nederland vrij sinds 2009. Bewaking van KI- en embryostations en bij dieren voor export.	C, D, E	Tritichomonas foetus niet aangetoond.
Q-koorts (zoönose, infectie via stof of onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. In Nederland bij rund andere stam dan op geitenbedrijven en relatie met ziektegevallen bij mens niet vastgesteld.	E	Geen infectie vastgesteld bij ingezonden verworpen vruchten.
Artikel 3a.1 Melding zoönosen en ziekteverschijnselen 'Regeling Houders van Dieren' van Wet Dieren			
Leptospirose (zoönose, infectie via diercontact of onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. Bestrijding op melkveebedrijven verplicht, op vleesveebedrijven vrijwillig.	-	Drie bedrijven met een tankmelkomslog. Opnieuw meer aanvoer dieren met een lagere status dan leptospirose-vrij. Percentage melkveebedrijven leptospirose vrij 97 procent. Percentage bedrijven met leptospirose-vrijstatus in de niet-melkleverende sector blijft afnemen.
Listeriose (zoönose, infectie via onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. Besmetting incidenteel bij rundvee aangetoond.	-	Infecties aangetoond bij vijf ter sectie aangeboden runderen en één keer infectie aangetoond bij verworpen vrucht.

Vervolg tabel

Trichomonas	SITUATIE NEDERLAND	Categorie (AHR)	Resultaat monitoring tweede kwartaal 2022
Salmonellose (zoönose, infectie via diercontact of onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. Bestrijding op melkveebedrijven verplicht, op vleesveebedrijven vrijwillig.	-	97,9 procent van de melkveebedrijven heeft een gunstige tankmelk uitslag (landelijk programma).
Yersiniose (zoönose, infectie via diercontact of onvoldoende bereid voedsel)	Bacterie. Besmetting incidenteel aangetoond bij rundvee, met name bij verworpen vruchten.	-	Twee infectie vastgesteld. Bij sectie twee keer gekweekt.
Verordening (EG) nr. 999/2001			
BSE	Prion-infectie. Nederland bij OIE-status 'verwaarloosbaar risico'. Sinds 2010 bij bewaking geen gevallen meer vastgesteld (totaal tussen 1997-2009 88 gevallen).	-	Geen infecties vastgesteld.
Overige infectieuze aandoeningen bij rundvee			
BCK	Virusinfectie. In Nederland komen infecties met Ovine herpesvirus type 2 incidenteel voor.	-	Geen infecties vastgesteld bij sectie.
Leverbot	Parasiet. Leverbot komt algemeen voor in Nederland vooral in waterrijke/natte gebieden.	-	Op vijftien bedrijven infecties vastgesteld en geen bij ter sectie aangeboden runderen.
Neosporose	Parasiet. In Nederland een belangrijke infectieuze oorzaak van verwerpen.	-	Infecties aangetoond in drie ingezonden verworpen vruchten.
Tekenziekten	Parasiet die infecties kan overbrengen. Tekenen besmet met Babesia divergens, Anaplasma phagocytophilia en Mycoplasma wenyonii komen voor in Nederland.	-	Eén infectie vastgesteld.
Uit de Monitoring	Uitbraak weidecoccidiose bij volwassen runderen op een melkveebedrijf		
Data-analyse	Percentage melkveebedrijven met gesloten bedrijfsvoering daalt verder.		
Antibioticumgevoeligheid melkveebedrijven	Geen bijzonderheden.		
Antibioticumgevoeligheid niet-melkleverende bedrijven	Geen bijzonderheden.		

Monitoring Diergezondheid

Sinds 2002 voert Royal GD de diergezondheidsmonitoring in Nederland uit in nauwe samenwerking met onder andere de diersectoren, het bedrijfsleven, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld waarbij het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij Royal GD ligt. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. Samen werken we aan diergezondheid in belang van dier, dierhouder en samenleving.